

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji

Data posiedzenia: 1 czerwca 2011 r.

Nr posiedzenia: 281

Posiedzeniu przewodniczył: senator Stanisław Piotrowicz – przewodniczący

- Porządek posiedzenia:**
1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym (*druk senacki nr 1221, druki sejmowe nr 3657, 4017 i 4017-A*).
 2. Rozpatrzenie petycji dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie zabezpieczenia prawa inwestora do skargi na system rekompensat (cd.) (*P-03/11*).
 3. Rozpatrzenie petycji dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zobowiązanie organów emerytalno-rentowych do informowania świadczeniobiorców o tych zmianach w obowiązującym prawie, które mogą mieć wpływ na wysokość otrzymywanego indywidualnego świadczenia (cd.) (*P-04/11*).
 4. Rozpatrzenie petycji dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie podwyższenie kryterium dochodowego dla otrzymania zasiłku rodzinnego (cd.) (*P-16/10*).
 5. Rozpatrzenie petycji dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zwiększenie kwot wolnych od egzekucji prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (*P-06/11*).

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Stanisław Piotrowicz, Zbigniew Romaszewski, Jan Rulewski, Jacek Swakoń, Piotr Wach,
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Sprawiedliwości:
 - podsekretarz stanu Piotr Kluz,
 - zastępca Dyrektora w Departamencie Legislacyjno - Prawnym Dorota Kramarczyk,
 - naczelnik Wydziału w Departamencie Legislacyjno- Prawnym Jolanta Henczel,
 - sędzia w Departamencie Legislacyjno - Prawnym Małgorzata Chmielewska,
 - główny specjalista w Departamencie Informatyzacji i Rejestrów Sądowych Artur Hałda,
 - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:
 - zastępca Dyrektora Departamentu Ubezpieczeń Społecznych Zbigniew Januszek,
 - radca ministra w Departamencie Ubezpieczeń Społecznych Maria Janiszewska-Wyszyńska,
 - wicedyrektor Departamentu Świadczeń Emerytalno – Rentowych Halina Wolińska,
 - Komisja Nadzoru Finansowego :
 - zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego Arkadiusz Famirski,

- zastępca Dyrektora Departamentu Usług Finansowych i Licencjonowania Maciej Kurzajewski,
- Giełda Papierów Wartościowych :
 - zastępca Dyrektora Biura Prawnego Dorota Mackiewicz,
- przedstawiciele Kancelarii Senatu:
 - Biuro Legislacyjne:
 - legislator Mirosław Reszczyński.
 - Biuro Komunikacji Społecznej, Dział Petycji i Korespondencji:
 - główny specjalista Ewa Kalinowska,
 - główny specjalista Wanda Wojtowicz,
 - główny specjalista Jolanta Krynicka.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Ustawę omówił podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Piotr Kluz. Ustawa zakłada upowszechnienie bezpłatnego dostępu do rejestru, przez co rozumie się dostęp do wszystkich jego części i do wszystkich aktualnie znajdujących się w nich danych, a także możliwość samodzielnego pozyskiwania wydruków aktualnych informacji o podmiotach wpisanych do rejestru, które uzyskają moc dokumentów urzędowych, jeżeli będą posiadały cechy umożliwiające ich weryfikację. Ustawa wprowadza przepis nadający moc dokumentów urzędowych odpisom, zaświadczeniom oraz informacjom wydawanym przez Centralną Informację Krajowego Rejestru Sądowego – poza formą papierową – także odpisom, wyciągom, zaświadczeniom oraz informacjom wydawanym w postaci elektronicznej. Powyższe jest zrealizowane przez nowelizację art. 4 ust. 3 ustawy, który nadaje moc dokumentów urzędowych wszelkim dokumentom wydawanym przez CI KRS.

Ustawa zapewnia umożliwienie wpisywania do rejestru przedsiębiorców numeru NIP „z urzędu”, po uzyskaniu przez sąd rejestrowy – bezpośrednio z urzędu skarbowego – informacji o jego nadaniu przedsiębiorcy. Umożliwienie wpisywania do rejestru adresu strony internetowej i adresu poczty elektronicznej, o ile przedsiębiorca takie adresy posiada. Dokonano zmiany w art. 6 pkt 3 ustawy, zmieniając odpowiednio upoważnienie ustawowe, na mocy którego Minister Sprawiedliwości określi m.in. sposób posługiwania się dokumentami uzyskanymi drogą elektroniczną, określając rodzaje nośników informatycznych dopuszczalnych przy posługiwaniu się tą formą dokumentu. Centralna Informacja będzie udostępniała bezpłatnie, w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych, wszystkie aktualne informacje o podmiotach wpisanych do Rejestru, a także treść dokumentów przekazanych do elektronicznego katalogu dokumentów spółek. Upowszechnienie bezpłatnego dostępu do rejestru oznacza dostęp do wszystkich jego części, czyli: rejestru przedsiębiorców, rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, rejestru dłużników niewypłacalnych, elektronicznego katalogu dokumentów spółek za pośrednictwem sieci teleinformatycznych (Internetu). Ustawa zakłada możliwość samodzielnego generowania wydruków z rejestru oraz z katalogu dokumentów spółek.

Senatorowie Zbigniew Romaszewski i senator Jan Rulewski interesowali się, czy każdy obywatel będzie miał wgląd do rejestru dłużników niewypłacalnych.

Przedstawiciel MS wyjaśnił, że rejestr jest jawny i każdy kto jest zainteresowany ma do niego dostęp. Dodał, że ustawa daje nowe narzędzie do przeglądu rejestru dłużników niewypłacalnych.

Przedstawiciel Biura Legislacyjnego nie miał uwag o charakterze legislacyjnym.

Senator Stanisław Piotrowicz zgłosił wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Komisja jednogłośnie przyjęła przedstawiony wniosek.

Na sprawozdawcę komisji na posiedzenie Senatu wybrano senatora Piotra Wacha.

Konkluzja: Komisja wnosi o przyjęcie ustawy bez poprawek (*druk senacki nr2221A*).

Ad. 2 Komisja kontynuowała rozpatrywanie petycji dotyczącej podjęcia inicjatywy ustawodawczej w sprawie zabezpieczenia prawa inwestora do skargi na system rekompensat (P-03/11). Podsumowania dotychczasowych prac na petycją dokonała przedstawicielka Biura Komunikacji

Spółecznej Ewa Kalinowska. Przypomniała, że komisja rozpatrywała petycję na posiedzeniu w dniu 29 marca br.

Przedmiotem tej petycji są zabezpieczenia prawne wypłat rekompensujących straty poniesione przez inwestorów operujących na rynku inwestycyjnym. Inwestorzy, którzy angażują swoje środki w maklerskie instrumenty finansowe, akcje, obligacje, weksle, depozyty, w sytuacji niezawinionego przez nich niepowodzenia w funkcjonowaniu domu maklerskiego liczą na odpowiednią ochronę prawną w zakresie możliwości uzyskania zwrotów włożonych aktywów. W przypadku kiedy upada dom maklerski, gdy majątek tego domu nie starczy na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego i nie ma szans na wykonanie ciężących na nim zobowiązań wynikających z roszczeń inwestorów, prawo winno zapewnić inwestorom wypłaty do wysokości określonej ustawą poprzez wypłaty środków pieniężnych oraz zrekompensowanie wartości utraconych instrumentów finansowych, zainwestowanych tak w kraju jak i w oddziałach zagranicznych domu maklerskiego.

Komisja zwróciła się o opinię do Komisji Budżetu i Finansów Publicznych. Na posiedzeniu Komisji Budżetu i Finansów Publicznych przewodniczący tej komisji skierował do rządu pytanie czy Polska dostosowała swoje ustawodawstwo do wymogów wyrażonych w dyrektywie unijnej nr 97/9/WE, wiceminister Ministerstwa Finansów Wiesław Szczuka stwierdził, że Komisja Europejska nie podważyła sposobu wdrożenia tej dyrektywy.

Komisja Budżetu i Finansów Publicznych po zapoznaniu się z petycją i opiniami instytucji stwierdziła, że nie widzi potrzeby podejmowania inicjatywy w tym zakresie.

Senator Zbigniew Romaszewski zapytał zaproszonych gości co powinien zrobić inwestor, gdy spółka maklerska dokona nadużycia zaufania i spowoduje straty finansowe inwestora. Jakie kroki prawne powinien podjąć inwestor i wobec kogo?

Przedstawiciele Komisji Nadzoru Finansowego odpowiedzieli, że zasady wypłaty rekompensat są opisane w ustawie. Dochodząc swojego prawa do otrzymania rekompensaty inwestor wpisany na listę inwestorów w przypadku sporu co do wysokości kwot środków pieniężnych lub wartości instrumentów finansowych, a także gdy spór taki nie istnieje, ale Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych z jakiegokolwiek powodu nie wypłaca rekompensaty może wystąpić na drogę sądową. Natomiast inwestor nie wpisany na listę inwestorów, także ma prawo do wytoczenia powództwa o zapłatę przeciwko KDPW Spółka Akcyjna. Orzeczenie sądu stwierdzające prawo do rekompensaty skutkuje powstaniem roszczenia do KDPW o wypłatę rekompensaty na podstawie art. 140 ust. 7 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

Senatorowie Zbigniew Romaszewski i Stanisław Piotrowicz zgłosili wniosek, aby komisja nie podejmowała inicjatywy ustawodawczej w tej sprawie, gdyż wnoszący petycję może dochodzić swoich praw w sądzie, a problem podniesiony w petycji jest bardzo trudny i wymaga wiedzy specjalistycznej.

Senator Zbigniew Romaszewski zgłosił wniosek, aby komisja przekazała petycję do Ministerstwa Sprawiedliwości, w celu uzyskania informacji dotyczącej postępowania prawnego w tej sprawie. Komisja wnioski przyjęła.

Konkluzja: Komisja postanowiła nie podejmować inicjatywy ustawodawczej w przedmiotowej petycji.

Ad. 3 Krótkiego streszczenia dotychczasowych prac nad tą inicjatywą dokonała Jolanta Krynica z Biura Komunikacji Społecznej, Działu Petycji i Korespondencji.

Petycja indywidualna została wniesiona przez obywatela, (który już w 1993 r. był rencistą, a w 1997 r. wystąpił do ZUS z prośbą o przeliczenie świadczenia rentowego na emeryturę.) W 2006 r. wystąpił do ZUS z prośbą o weryfikację kwoty bazowej. Otrzymał odpowiedź odmowną. Z podobną próbą wystąpił w 2008 r. i wówczas już otrzymał z ZUS informację, że istnieje możliwość przeliczenia jego świadczenia, ale wówczas, kiedy wystąpi z odpowiednio sformułowanym wnioskiem. Podwyższono mu świadczenie, wówczas zorientował się, że prawo do nowej, wyższej emerytury miał już od 1 stycznia 1999 r.. Miał duże poczucie straty, ponieważ właściwie w ciągu dziewięciu lat pobierał dużo niższą emeryturę. W związku z tym wystąpił do ZUS z prośbą o zwrot utraconego przez niego świadczenia. ZUS mu odmówił wówczas wystąpił na drogę sądową. Sądy również mu odmówiły rozpatrzenia sprawy. Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie nakłada na ZUS obowiązku powiadamia świadczeniobiorcy o zmianie przepisów prawa w zakresie możliwości przeliczenia emerytury. Świadczenie jest przyznawane i wypłacane dopiero od momentu złożenia wniosku. W związku z tym nie przysługiwała mu wyższa emerytura, nie było to z winy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, tylko

z jego niewiedzy. Czuł się rozgoryczony, ponieważ jest przeświadczony o tym, że ZUS, powinien informować osoby pobierające rentę czy emeryturę o tym, że nastąpiła zmiana w prawie, która pozwala im otrzymać wyższe świadczenie.

Przedstawicielka Biura Komunikacji Społecznej wyjaśniła, że w ocenie biura komisja powinna poprzeć wniosek i zobowiązać ZUS do tego, żeby informował świadczeniobiorców o wszystkich wpływających na wysokość ich świadczenia zmianach.

Dodała, że można by tego dokonać przez zmianę np. art. 68 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który właśnie zobowiązuje ZUS do informowania o generalnie do popularyzacji wiedzy o ubezpieczeniach i zawrzeć tam zobowiązanie do informowania świadczeniobiorców.

Senator Jan Rulewski interesował się, czy w omawianej petycji chodzi o informowanie emerytów i rencistów czy raczej o informowanie spersonifikowane emeryta i rencisty o zmianie przepisów prawa w zakresie możliwości przeliczenia emerytury i renty.

Przedstawicielka Biura Komunikacji Społecznej wyjaśniła, że każdy świadczeniobiorca raz do roku otrzymuje spersonalizowaną informację o waloryzacji świadczenia, i wówczas istnieje okazja, żeby powiadomić tego świadczeniobiorcę, o wszystkich wpływających na wysokość jego świadczenia zmianach.

Przedstawiciel ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej postulat informowania emeryta i rencistę o wszystkich wpływających na wysokość ich świadczenia zmianach w prawie określił jako utopiijny. Przypomniał, nikt nie przesyła do wszystkich kierowców spersonifikowanej informacji, że zmieniło się prawo drogowe. Dodał, że każda spersonalizowana informacja musiałaby wiązać się z przejrzeniem 7,5 miliona akt emerytów i rencistów. Oznaczałoby to, że ZUS co roku wydawałby 7,5 miliona decyzji emerytalnych poprzedzonych analizą akt.

Senator Andrzej Wach zauważył, że na stronie internetowej ZUS u powinna być zamieszczana informacja zatytułowana, nowe przepisy prawne wraz z podstawą prawną oraz proste wytłumaczenie zmian. Zgodził się z przedstawicielem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, że postulat przesyłania zindywidualizowanej informacji dotyczącej obniżenia lub podwyższenia emerytury jest niewykonalny. Dodał, że można przesłać natomiast informację o ostatnich zmianach prawa, wpływających na wysokość emerytury.

Senator Stanisław Piotrowicz zauważył, że rzymska zasada *ignoractia iuris nocet* w dzisiejszych czasach traci na znaczeniu. Nowelizacje prawa są częste, emeryci, ludzie często ze względów zdrowotnych nieporadni, często niewykształceni nie są w stanie zorientować się o co w decyzji chodzi. Wielu prawników ma z tym problem, żeby zorientować się o co chodzi w danym dokumencie, dla pracowników ZUS, którzy na co dzień mają kontakt z tymi drukami, są one dla nich czytelne.

Senator Jan Rulewski wskazał na koszty wysyłania zindywidualizowanej informacji dotyczącej obniżenia lub podwyższenia emerytury.

Przedstawicielka ZUS zauważyła, że informacja spersonifikowana nie jest możliwa, ponieważ w pionie emerytalno – rentowym zatrudnionych jest tylko 10 600 osób. Każda z osób zatrudnionych w tym pionie miałaby do przejrzania 700 akt., aby wyłowić osoby objęte zmianą przepisów.

Senatorowie Zbigniew Romaszewski i Stanisław Piotrowicz zaproponowali, aby ZUS sygnałnie informował świadczeniobiorców, że zmieniło się prawo, które może mieć wpływ na wysokość świadczenia emerytalnego.

Senator Z. Romaszewski zaproponował, aby wypłata świadczeń następowała od chwili zmiany prawa, ale nie później niż 3 lata. BL zostało zobowiązane o przygotowanie stosownego projektu zmian ustawy na kolejne posiedzenie Komisji.

Konkluzja: Komisja nie skończyła pracy nad ww. petycją.

Ad. 4 Reprezentująca Dział Petycji i Korespondencji Wanda Wójtowicz przypomniała treść wniesionej petycji. Przypomniała, że w liście otwartym skierowanym do senatorów krytycznie odnosi się do wysokości kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania zasiłku rodzinnego, które obecnie wynosi 504 zł w przeliczeniu na jedną osobę w rodzinie. W jej ocenie kwota kryterium dochodowego jest zbyt niska i w związku z tym prawo do uzyskania świadczeń rodzinnych mają tylko osoby najuboższe. Postulat zmierza do podwyższenia kryterium dochodowego dla otrzymania zasiłku rodzinnego. Senator Jan Rulewski zauważył, że polityka pani minister Jolanty Fedak polega na niedostrzeganiu nędzy i biedy rodzin wielodzietnych. Wskazał, że należy zwaloryzować kwotę do poziomu świadczeń, które otrzymywały rodziny przed rządami pani minister J. Fedak. Przedstawicielka ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej stwierdziła, że w dniu 15 lutego 2011r.

Rada Ministrów wpisała do programu prac legislacyjnych, jako zadanie priorytetowe zmianę ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie kryterium dochodowego i zmiany zasad waloryzacji świadczeń.

Przewodniczący komisji Stanisław Piotrowicz zaproponował, aby komisja podjęła stosowną inicjatywę ustawodawczą, gdyż działania ministerstwa są dopiero na etapie założeń. Wyjaśnił, że jego zdaniem ochrona i wsparcie finansowe rodziny jest polską racją stanu. Komisja ma przygotowany projekt zmian ustawy o świadczeniach rodzinnych, w którym proponuje się podniesienie kwoty 504 zł na kwotę 554 zł i 633 zł w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Senator Andrzej Wach poparł ideę przygotowania projektu ustawy w sprawie tej petycji, jednak jak zauważył, nie należy oczekiwać zakończenia procesu legislacyjnego w tej kadencji.

Senator Stanisław Piotrowicz zgłosił wniosek, aby komisja wniosła do Marszałka Senatu inicjatywę w przedmiotowej sprawie.

Senator Jan Rulewski został powołany do reprezentowania komisji w dalszych pracach.

Konkluzja: Komisja złożyła do Marszałka Senatu wniosek o podjęcie inicjatywy ustawodawczej o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Ad. 5 Reprezentująca Dział Petycji i Korespondencji Wanda Wójtowicz omówiła treść wniesionej petycji. Jest to petycja indywidualna. Autor petycji jest osobą bezdomną, niepełnosprawną otrzymującą rentę, która podlega egzekucji komorniczej z tytułu niepłacenia alimentów na dziecko. Dodatkowo spłaca kredyt, który zaciągnął na rehabilitację. Autor petycji wnosi o podjęcie inicjatywy ustawodawczej mającej na celu zwiększenie kwot wolnych od egzekucji prowadzonej na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W jego opinii przez egzekucję komorniczą w wysokości 3/5 świadczenia pozbawiony jest środków finansowych potrzebnych do normalnego życia.

Senatorowie Stanisław Piotrowicz, Zbigniew Romaszewski w dyskusji uznali, żeby pozostawić petycję bez dalszego biegu. Zdaniem senatorów osoba zobowiązana do alimentacji musi w pierwszej kolejności łożyć na dzieci, a jeśli sama jest w niedostatku może zwrócić się o pomoc do opieki społecznej.

Konkluzja: Komisja postanowiła nie podejmować inicjatywy ustawodawczej w przedmiotowej petycji.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.